

PERE QUART

Reinauguració Plaça Pere Quart

23 abril Sant Jordi 2017

Ripollet

Presentació

Aquesta diada de Sant Jordi del 2017, Ripollet vol aprofitar per a fer un merescut reconeixement al personatge històric i literari que dóna nom a la Plaça Pere Quart. Per això se celebrarà un acte central en aquesta festivitat, amb la instal·lació d'una placa amb el seu nom i d'una escultura en 2D de l'escriptor a la plaça.

Un altre de les propostes que es vol dur a terme, és el muntatge de plaques a les jardineres de la plaça amb fragments i versos de les poesies de l'autor sabadellenc. La intenció és que la tria d'aquest textos es realitzi d'una forma dinàmica, participativa i cooperativa.

És per això que es convida a participar en la selecció d'aquests fragments als col·lectius més sensibilitzats amb el món de les lletres i la cultura al municipi, i a tota la ciutadania en general, ja que entre tots podem definir la construcció del nostre entorn i de la nostra ciutat.

Aquest dossier doncs, és un petit recull de poesies de Pere Quart que poden ser font d'inspiració per a la troballa de frases, versos i fragments que decorin aquestes jardineres de la plaça. També us encoratgem a llegir més poesies de Pere Quart i a cercar més inspiració entre els seus escrits.

Finalment, el **dimecres 22 de març a les 18:30** es realitzarà una trobada a la biblioteca per a decidir conjuntament, els textos definitius que formaran part del muntatge.

Us convidem a participar en aquest procés engrescador i innovador per, entre tots, retre homenatge al gran poeta Pere Quart.

ROSSINYOL CADUC

-L'amor em consola
si el cor es fa vell!
-La nit està sola
no cantis ocell.
-La nit gust de menta
i olor de clavell.
-Ton pit se'n turmenta,
no cantis ocell.
-Vull foc a l'entranya,
frisança a la pell!
-La lluna t'enganya;
no cantis ocell.

LLETRA D'ASSASSÍ PER AMOR

Llavi, llavi, llavi blanc,
ull quiet i mà colltorta,
benamada Marta morta,
com pots viure sense sang?

Calenta, tot seguit freda
i espessa com el vi dolç,
la sang tenyia la seda,
la fusta del banc, la pols.

T'enganyen. No són prou savis
els metges per a tornar-te,
benamada morta Marta,
la sang -i la mel- als llavis.

PARLAMENT

-La gent, parlant no s'entén?

-Prou! Fa veure que es baralla
però pacta encontinent
per treure el gra de la palla.
La palla la llança al vent
i llu al sol com foc de falla;
i així el poble està content!

-I del blat que en fan?
-Tu calla!

Parlament? Parla, doncs ment!

ELEGIA

Reservo aquest lloc
per a uns versos senzills i secrets
a la mort d'una fulla.

Invoco la pausa
de les ales segures del temps;
l'estranya celístia
que a penes esborra el camí,
els adéus de flongíssima veu,
la ruïna enfebrada del cor
i les ombres finals de la ment.

Planarà mortalment
un instant a mig aire potser,
tan sola i enterca;
lleugera com un pensament
sense rels ni desig.

Cap avall,
sota el cel,
la comuna infinita, massissa
que soterra -o el llamp que desterra!

ELS CREADORS

De la cultura subalterns esnobs
acaben, entre molts, de posar en curs
un mot nectari: creativitat!

Així encensats per l'aura dels lacais,
grimparan fins a l'èxtasi celest
artistes, sociòlegs i tribuns.

Crear bellor, progrés, llocs de treball!

Com un saurí fal·laç suscita deus
al magí de l'obtús terratinent!

Creadors?
(Ara cal escombrar el fems.)

EL GUANY

Res no he perdut,
que res no posseïa
qui arribava invàlid i nu.

Però he guanyat a poc a poc, de
pressa,
rovell d'enyors, peresa acovardida
i una mesura rasa d'incerteses
on cerca brins la desmenjada fe.

TOT ÉS AHIR

Paraula nul·la: l'esdevenidor.

Cada matí retrogradem un pas.
Les banderes indiquen el camí
cap enrera per l'atemptat del vent.

El passat és la terra de cascú,
àdhuc del vianant explorador
d'un demà que es podreix sobtadament
bon punt s'aboca al finestral del temps.

Res no és nou, res no mor, tot és ahir.
Perquè la vida és un record
i aquest record de l'ahir
és el demà que ha de venir!

MEIX

Non, non,
Vine, son!

Dorm, petit, la mare et bressa,
Cal que creixis ben de pressa;
Fes-te fort
Per a la mort!

¿Seràs brau
O de pau?
¿Seràs carn d'escorxador
O màrtir nacional?
Tant se val!
Per a un nou bou
Tot és prou.
Ara els somnis, vedelló.

Non non,
Vine, son!

CORRANDES D'EXILI

Una nit de lluna plena Escolteu el
poema
tramuntàrem la carena
lentament, sense dir re.
Si la lluna feia el ple
també el féu la nostra pena.

L'estimada m'acompanya
de pell bruna i aire greu
(com una marededeu
que han trobat a la muntanya).

Perquè ens perdoni la guerra,
que l'ensagna, que l'esguerra,
abans de passar la ratlla,
m'ajec i beso la terra
i l'acarono amb l'espatlla.

A Catalunya deixí
el dia de ma partida
mitja vida condormida;
l'altra meitat vingué amb mi
per no deixar-me sens vida.

Avui en terres de França
i demà més lluny potser,
no em moriré d'enyorança
ans d'enyorança viuré.

En ma terra del Vallès
tres turons fan una serra,
quatre pins un bosc espès,
cinc quarteres massa terra.
"Com el Vallès no hi ha res".

Que els pins cenyeixin la cala,
l'ermita dalt del pujol;
i a la platja un tenderol
que bategui com una ala.

Una esperança desfeta,
una recança infinita.
I una pàtria tan petita
que la somio completa.

VACA SUÏSSA

Quan jo m'embranco en una causa
justa
com En Tell sóc adusta i arrogant:
prou, s'ha acabat! Aneu al botavant
vós i galleda i tamboret de fusta!

La meva sang no peix la noia flaca
ni s'amistança amb el cafè pudent.
Vós no sou qui per grapejar una vaca,
ni un àngel que baixés expressament.

Encara us resta la indefensa cabra,
que sempre ha tingut ànima d'esclau.
A mi em muny ni qui s'acosti amb
sabre!
Tinc banyes i escometo com un brau.

Doncs, ja ho sabeu! He pres el
determini,
l'he bramulat per comes i fondals,
i no espereu que me'n desencamini
la llepolia d'un manat d'alfals.

Que jo mateixa, si no fos tan llega,
en lletra clara contaria el fet.
Temps era temps hi hagué una vaca
cega:
jo sóc la vaca de la mala llet!

CATALUNYA

Sola, malalta, esparracada, muda,
un altre cop, encara jove, esclava.
la volta de ton cel, com sempre blava,
sostre de tes presons esdevinguda.

Ara et retreu ton somni de vençuda
que no vas ésser, com et pertocava,
escometent tos enemics prou brava,
emparant ton honor gaire tossuda.

Neta et veuràs de tos pecats un dia
per tanta sang i tanta llunyania,
per la vergonya i per l'enyor dels teus.

Com saba pacient sota l'escorça,
més pura revindrà l'antiga força
que ja es desvetlla d'amagat dels déus.

NOMÉS HOMES

Quan dic humanitat penso en la gent,
homes i dones indistintament.

A parer meu, qualsevol dona, així,
És un home de sexe femení.

CODICIL D'UN POETA

Us lleigo, amics, senzillament,
els tres quefers humils de sempre:
viure (i menjar) amb decòrum cada dia;
si podeu, endegar cobejança i luxúria;
pensar (creure o dubtar)
en la certesa i les hipòtesis
de la mort de la carn
i la vida nova de l'ànima.

No hi ha res més a fer; i ja basta.
La resta és literatura.

ABSÈNCIA

Tan fonda, amiga meva, tan estranya
la distància de mar i continent!
I tan alta i tan freda la muntanya
que ha de sobrevolar el meu sentiment!
I aquesta soledat que m'acompanya,
avarament fidel, entre la gent!

Si ets en mon somni tan present, tan
clara
que percebo la fressa del trepig,
que sento el teu alè en la meva cara
i el sabor de tants besos entremig,
¿com és possible que l'absència
encara
no hagi cedit, vençuda pel desig?

No pas com l'escultor que espera glòria
ans com l'amant que només pensa
amor,
he refet en una obra transitòria
la teva imatge amb afanyós rigor
damunt el marbre dolç de la memòria
i amb el cisell blaníssim de l'enyor.

I així tu ets meva en la presó secreta
d'on mai ningú no trobarà el camí,
i de nit, com qui fa una malifeta,
que ni l'àngel mateix no em pot sentir,
arriba fins a tu, a la quieta
i en pensament, allò més pur de mi.

VACANCES PAGADES

He decidit d'anar-me'n per sempre.
Amén.

L'endemà tornaré
perquè sóc vell
i tinc els peus molt consentits,
amb inflores de poagre.

Però me'n tornaré demà passat,
rejoventit pel fàstic.
Per sempre més. Amén.

L'endemà passat l'altre tornaré,
colom de raça missatgera,
com ell estúpid.
No pas tan dreturer,
ni blanc tampoc.

Emmetzinat de mites,
amb les sàrries curulles de blasfèmies,
ossut i rebegut, i lleganyós,
príncep desposseït fins del meu somni,
Job d'escaleta;
llenguatallat, sanat,
pastura de menjança.

Prendré el tren de vacances pagades.
Arrapat al topall.
La terra que va ser la nostra herència
fuig de mi.
És un doll entre cames
que em rebutja.
Herbei, pedram:
senyals d'amor dissolts en la vergonya.

Oh terra sense cell!

Però mireu-me:
he retornat encara.
Tot sol, gairebé cec de tanta lepra.

Demà me'n vaig
-no us enganyo aquest cop.
Sí, sí: me'n vaig de quatre grapes
com el rebesavi,
per la drecera dels contrabandistes
fins a la ratlla negra de la mort.

Salto llavors dins la tenebra encesa
on tot és estranger.
On viu, exiliat,
el Déu antic dels pares.

PROJECTE D'HIMNE NACIONAL

Entremig de clams i cants
planarà nostra bandera
i els farà més triomfants!

Au germans, enarborem-la
com a símbol d'unitat,
vells i joves despleguem-la
en senyal de llibertat,
que bategui, contemplem-la
en sa noble majestat!

Oh bandera catalana
tot un poble t'és fidel.
Volaràs com au galana
pel camí del nostre anhel,
per a veure't sobirana
alçarem els ulls al cel.

Per les terres heretades
et duren i tu ens duràs
i en bonança o maltempsades
el demà assenyalaràs.

Dóna seny a les gentades,
sang al cor i força al braç!

AMOR, DOLOR

Ona desfeta de ma sofrença
flagel·la'm sense desarrelar-me
d'aquesta riba que no pot vèncer
ni la feresa de la teva arma.

Amor, si em prestes les teves ales
les prenc, oh joia! Xopa llur seda
No podran dur-me fins a les cales
Que un dia foren la nostra cleda.

LLENGUATGE I PARAULA

Llenguatge del pintor, colors i formes.
I del músic el so, només el so.
Són tres expressions lliures de normes.

Universals, depenen dels sentits.
Preexistents i naturals, i públics.
Vista i oïda i tot seguit els dits.

Però el llenguatge propi del poeta,
ben altrament, caríssims conveïns,
és de natura singular i estreta.

No val per a tothom, que només val
per als fills entenents d'una contrada,
acordats per un fet nacional.

Convenció inventada per nosaltres,
tan sols nosaltres ens n'aprofitem,
per bé que poden accedir-hi els altres

si n'aprenen el fons i el continent.
I són els mots l'esclat d'aquest
llenguatge,
mitjans sensibles del coneixement.

Vehicle intel·lectiu, doncs també ètic,
rebutja el gratuït i l'insensat.
Cerca l'estètic, noli escau l'hermètic.

La paraula deslliura els ignorants,
comencen el amor amb la paraula,
les paraules menyscaben els tirans.

(Així, ¿con preteneu, amic Cirici,
que els lletrats de la nostra latitud
estrafacin dels plàstics el defici?

**Sempre és de nit si el pensament no
llu.**

Correu-la com un plagui, pintors,
músics.
Al capdavall no feu mal a ningú.

SENSE PASSAPORT

Et veig d'escorç, com un empelt de mi,
bessó regat per la mateixa sang,
avui que estic malalt i apaivagat
i penso poc i a poc a poc, i escric
amb un llapis molt curt, cul de calaix.

Ha sortit i se'n va pausadament.
Potser em couen els ulls: fa un sol
vermell.
Camines per un erm de la ciutat.
Em veus de lluny, del llit estant.
Ja tornaré. Ja tornarà si vol.

El bon temps dura poc. No sé què dius.
Aquesta nit et parlaré de tu.
Ai, germà meu, ets l'únic entre tants.
Jaurem plegats, amb febre, ben quiets.

El metge riu amb boca d'or.
Per això fuges, nu i descalç?
Temo que un altre mal et prendrà el
lloc.
Des que sóc dos em sento més antic.

Haig de seguir-te sense passaport?
Eunuc servil, vigila els meus amors
i la carpeta dels gravats obscens.

Tot és jactància, saps?, repapieig.
Digues d'un cop la veritat, germà.
«Els pares van morir. Com és de llei.
Però no queda res, no queda res.
Ni el trull sagrat, ni l'alzinar negrós.
Ni els mallols del vessant assolat.
Ni el papagai? Eines, on sou?
i l'àvida cosina dels estius?»

I on són els altres, els recents, els vius?
¿Les dames i els senyors del motlle
nou,
ara que un virus m'emblaveix la sang?

Jaguem plegats, amb febre, ben quiets.

Déu de la soledat, obre'ns camí.

VERSOS ELEMENTALS ALS CATALANS DE 1969

Catalunya, València, les Illes,
tot plegat Catalunya, la Gran,
amb gent i la terra i la llengua,
i el passat i el present,
i el futur que ens espera,
bo o dolent, infal·lible!

Som encara, aquest any -i en fa trenta-
un país malmenat per les grapes d'uns
amos,
que barregen, impregnen, rebreguen
i enllorden
un mapa que és nostre
i en dir nostre vull dir
dels qui són catalans
per la sang conscient o la tria,
els legítims hereus
d'una pàtria petita, com tantes.
(Puix que tots ho sabem i ho sofrim:
la naixença, ella sola, no dóna,
què és cas! nacionalitat
als venuts, traïdors, botiflers,
ni als lacais i als servils
-declarats o secrets, vergonyants,
ni als janus tampoc, dues cares-,
ni als panxuts embandats,
la fauna profusa dels bords,
la quinta columna que llasta, enferritja,
entrebanca i fatiga la nostra
esperança!)

Però amb tot, malgrat tot,
operem i avancem,
pacífics, potser pusil·lànimes,
però mai resignats
i sempre tossuts,
i obrim cada dia
-importuns, enfadosos, burxons-
clivelles de llum en aqueixa presó
on, al cap i a la fi, respirem;
però l'aire és confús, estantís
d'una pau corrompuda, d'una pau
corruptora,
tan injusta, fundada en la por
d'un ordre incivil
que ens espren a profit
dels Altíssims Senyors que l'imposen
i emmetzina penombrosos racons
on uns homes anònims
pateixen, herois del silenci lleial,
el turment i la infàmia
entre mans mercenàries

(¿com pot la natura criar aqueixa gent,
vergonya de qui l'ensinistra
i la paga, i així la manté
sempre tensa en un odi de segles?)

Ben cert, les mordasses encara ens fan
muts
o quecs, o destorben paraules
verídiques,
denúncia obligada,
fins el clam carregat de raó contra
ocults escamots,
mal comprats, brutalment ofensors,
que els ulls grossos dels Alts,
sorneguers, deixen fer.
I així són castigats els qui imploren
justícia!

Puix que tots ho veiem:
els Summes Senyors Intocables
conjuminen, avui, amb sarcasme,
segons lleis que ja neixen guexades,
tribunals que resulten incerts, però
dòcils,
guarnits de togats,
xerraires minúsculs,
fatxendosos autòmats
que tremolen per dins com les fulles.
I Temis adés fa plorar i adés riure!

Instal·lats als palaus i als balcons i als
passeigs
-que els besavis i els avis i els pares
ens varen llegar-,
els Altíssims Senyors
sempre entre ells, per a ells,
representen amb pompa farsesca
i somriures quallats, fotogènics,
un joc, paròdia cruel
del net regiment
d'un poble que malda i s'esplaià
i s'aferma i progressa
-en les arts i l'estudi
i el treball i el comerç, i l'esport
i en els cants i la dansa-
contra vent i esquivant
la traveta, el cop baix,
el parany i l'esquer llaminer
(però ells, si per cas, sempre inflats,
ens engeguen les grans desfilades
de monstres d'acer, sorollosa ferralla,
amenança sinistra,
excessiu espantall,
dreçat, sí, contra el poble
indefens i badoc

que calla i treballa, i que paga!)

Un poble que acull, fraternal,
centenars de milers d'homenets
de les pàtries veïnes,
fugitius a tot risc d'unes terres
eixorques,
que els Altíssims
abandonen a llur doble destí
d'enormes ermots i vedats senyorívols,
a despit -qui ho entén?-
dels tan publicats i vantats regadius
formidables,
que tots, i nosaltres davant, hem bastit
si us plau, no, doncs per força!

Però som catalans
-beneïda mercè de l'atzar-
i ens cal viure i morir catalans,
i ens pertoca adreçar qui sap com,
de totes passades,
en temps de maror o de falsa bonança,
amb la vista i el cor llançats endavant,
aquest nom i aquest fet i aquesta
natura
tan propis i autèntics,
no venals, entranyats fins a l'ànima.
Com podem dimitir la nissaga?
Altrament, on cauríem?
Descastats, sense arrels,
més poc fórem que un arbre,
que un ocell de bardissa,
que els camins que petgem cada dia.
Com robots de carn i sang,
errariem pel món sense rostre.
Ni la llar ja no espera qui renega de la
pàtria,
miserable germà que ha perdut la
bandera
i el cel blau o estelat o en tempesta,
que fou tàlem del seu primer alè.
Cal que esborri per sempre el record de
la mare,
del cloquer del seu poble,
dels bells noms d'una font, d'un pujol;
d'una blanca masia amb paller
i una noia gentil al llindar;
dels tendres o bròfecs companys
d'infantesa,
del vell mestre que un dia els parlava,
d'amagat, en la llengua sagrada de
casa,
amb la veu mig rompuda!

Perquè som i ens sentim catalans

estimem i cerquem, en la lliure
abraçada,
l'esperit i l'exemple
d'altres pobles de races i llengües
diverses,
i el tracte de tots, i el contacte,
a profit de l'empresa comuna i urgent
de mudar el món i els homes
en la pau solidària,
i en l'entesa fecunda;
tots francs i benignes,
generosos, fidels, sense enveja,
tots plegats contra els focus
de la vil cobejança,
del diner corrosiu,
dels terrors metafísics,
dels paràsits amb vara o espasa, o
amb bàcul,
de l'orgull de la sang blava i pútrida,
del poder d'una força robada...

Catalunya, València, les Illes,
la Gran Catalunya,
amb la gent i la terra i la llengua,
i el passat i el present
i el futur que ens espera,
bo o dolent, infal·lible!

Tot depèn, sapiguem-ho!
de la fe, de l'amor,
de les obres.
Tot depèn de nosaltres.
Tot depèn, sobretot, de vosaltres:
els joves!

Més informació sobre Joan Oliver:

Actualitat literària sobre Joan Oliver a LletrA, la literatura catalana a internet
(Universitat Oberta de Catalunya)

<http://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver>

Joan Oliver a Viquipèdia

https://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Oliver_i_Sallar%C3%A8s

Joan Oliver al Qui és Qui de les Lletres Catalanes

<http://www.lletrescatalanes.cat/ca/index-d-autors/item/oliver-sallares-joan>

Any Joan Oliver 2016

<http://joanoliver.cat/>